PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · HISTORIA · KLASA 7

Dział 9. Ziemie polskie w latach 1864–1914

Rusyfikacja i germanizacja, autonomia Galicji, trójlojalizm i praca organiczna, świadomość narodowa, nowe ruchy polityczne, rewolucja 1905–1907. Sześć kart pracy: karta z najważniejszymi wiadomościami i przykładami, trzy karty ćwiczeń (w tym praca ze źródłem), dwa równoległe sprawdziany (grupy A i B) oraz pełny klucz odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Ziemie polskie w latach 1864–1914** Rusyfikacja i germanizacja, autonomia Galicji, trójlojalizm i praca organiczna, świadomość narodowa, nowe ruchy polityczne, rewolucja 1905–1907	8 zad. 37 pkt
2	**Ziemie polskie 1864–1914 – ćwiczenia** Daty, organizacje, fakty	4 zad. 14 pkt
3	**Ziemie polskie 1864–1914 – utrwalenie** Germanizacja, rusyfikacja, partie	5 zad. 15 pkt
4	**Pracuję ze źródłem – zabory około 1900 roku** Wspomnienie, mapa, autonomia Galicji	4 zad. 14 pkt
5	**Sprawdzian: ziemie polskie 1864–1914 – grupa A** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt
6	**Sprawdzian: ziemie polskie 1864–1914 – grupa B** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny dla klasy 7 szkoły podstawowej (rok szkolny 2026/2027). Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Ziemie polskie w latach 1864–1914

Rusyfikacja i germanizacja, autonomia Galicji, trójlojalizm i praca organiczna, świadomość narodowa, nowe ruchy polityczne, rewolucja 1905–1907

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 37 pkt

Przypomnij sobie

- **Zabór rosyjski**: po powstaniu styczniowym nasiliła się **rusyfikacja**. Królestwo Polskie nazywano „Krajem Nadwiślańskim", w urzędach i szkołach obowiązywał język rosyjski (także na lekcjach historii i geografii Polski). Polacy odpowiadali **tajnym nauczaniem**, a w Warszawie działał tajny **Uniwersytet Latający** (także dla kobiet).
- **Zabór pruski**: **germanizacja** nasiliła się za kanclerza Bismarcka (jego walka z Kościołem katolickim w latach 70. uderzała też w Polaków). Władze usuwały język polski ze szkół i urzędów, w **1885 roku** wysiedliły z Prus ok. 26 tys. osób, głównie Polaków, które nie miały obywatelstwa pruskiego (**rugi pruskie**), a **Komisja Kolonizacyjna** (1886) wykupywała polską ziemię dla osadników niemieckich. Od 1904 roku nie wolno było bez zgody władz stawiać nowych domów na zakupionej ziemi (**nowela osadnicza**).
- **Postawy Polaków**: po klęsce powstania styczniowego wielu uznało, że trzeba odłożyć walkę zbrojną. **Trójlojalizm** – część ziemian i polityków deklarowała wierność (lojalność) wobec władców wszystkich trzech państw zaborczych w zamian za ustępstwa. Popularna stała się **praca organiczna** – pokojowe wzmacnianie gospodarki, oświaty i kultury polskiego społeczeństwa.
- Polacy w zaborze pruskim bronili się pracą organiczną i **ruchem spółdzielczym**: zakładali spółdzielnie, banki ludowe, kółka rolnicze (ks. Piotr Wawrzyniak). Głośny był **strajk dzieci we Wrześni** (1901) i opór **Michała Drzymały**.
- **Zabór austriacki**: od końca lat 60. XIX wieku Galicja miała **autonomię**: Sejm Krajowy we Lwowie, język polski w urzędach i szkołach, polskie uniwersytety w Krakowie i Lwowie, Akademia Umiejętności w Krakowie. Galicja stała się ośrodkiem polskiej kultury i nauki, choć była biedna i przeludniona.
- **Nowoczesna świadomość narodowa**: dawniej za naród uważała się głównie szlachta. Pod koniec XIX wieku dzięki szkołom, prasie, czytelniom, parafiom i literaturze (np. „Trylogia" Henryka Sienkiewicza pisana „ku pokrzepieniu serc") także chłopi i robotnicy coraz częściej czuli się Polakami. Represje zaborców często wzmacniały to poczucie.
- Pod koniec XIX wieku powstały nowoczesne ruchy polityczne. **Socjaliści** – Polska Partia Socjalistyczna (**PPS**, 1892; Józef Piłsudski, Ignacy Daszyński): niepodległa Polska i sprawiedliwość dla robotników (8-godzinny dzień pracy, prawa pracownicze). **Narodowi demokraci** (endecja – **Roman Dmowski**): najważniejszy jest interes narodu polskiego, współpraca wszystkich warstw społecznych, walka z germanizacją. **Ludowcy** (ruch chłopski w Galicji – później **Wincenty Witos**): prawa i oświata dla chłopów, udział wsi w polityce.
- **Rewolucja 1905–1907** w Królestwie Polskim miała dwa oblicza. **Społeczne**: strajki robotników o wyższe płace i krótszy dzień pracy, walki uliczne. **Narodowe**: **strajk szkolny** o polską szkołę, żądania polskiego języka w urzędach i samorządu. Car musiał zgodzić się na pewne ustępstwa, m.in. prywatne szkoły z językiem polskim i legalne związki zawodowe.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Ziemie polskie 1864–1914

dzieci z Wrześni – strajk szkolny 1901
zdjęcie, 1901

Roman Dmowski – narodowa demokracja
zdjęcie, 1936

Ignacy Daszyński (PPS) i Wincenty Witos (ludowcy)
zdjęcie, 1920

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Dlaczego Galicja stała się „polskim Piemontem”?
Bo dzięki autonomii mogły tam swobodnie działać polskie szkoły, uczelnie, teatry i organizacje – także wojskowe (strzeleckie). Stąd, jak niegdyś z Piemontu we Włoszech, mogło wyjść zjednoczenie kraju.

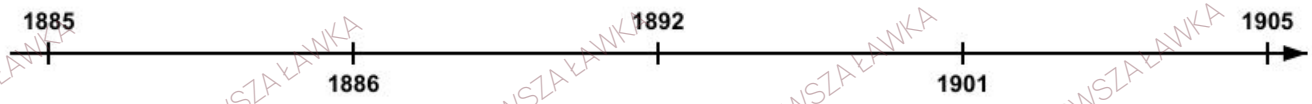
Przykład 2. Czym różniła się praca organiczna od powstań?
Nie była walką zbrojną, tylko codziennym wzmacnianiem społeczeństwa: gospodarki, oświaty i organizacji. Pozwalała przetrwać i bogacić się mimo polityki zaborcy.

Przykład 3. Czym trójlojalizm różnił się od pracy organicznej?
Trójlojalizm to postawa polityczna – deklaracja wierności wobec władców państw zaborczych. Praca organiczna to działanie społeczne i gospodarcze – budowanie siły polskiego społeczeństwa. Obie postawy odrzucały powstania zbrojne.

Zadania

1 **Uzupełnij oś czasu – dopisz, co wydarzyło się w podanych latach.** ___ / 5 pkt

Ziemie polskie 1864–1914

1. 1885 – _____
2. 1886 – _____
3. 1892 – _____
4. 1901 – _____
5. 1905 – _____

Ziemie polskie 1864–1914 – ćwiczenia

Daty, organizacje, fakty

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 14 pkt

Pamiętaj: jeśli czegoś nie pamiętasz, wróć do ramki „Przypomnij sobie” na karcie 1.

zdjęcie, 1936

1 Uzupełnij daty. ___ / 5 pkt

1. utworzenie Komisji Kolonizacyjnej: _____
2. rugi pruskie: _____
3. powstanie PPS: _____
4. strajk dzieci we Wrześni: _____
5. rewolucja w Królestwie Polskim: _____

2 Połącz organizację lub zjawisko z opisem. ___ / 4 pkt

1. Uniwersytet Latający
2. Komisja Kolonizacyjna
3. Sejm Krajowy we Lwowie
4. kółka rolnicze

a) organy autonomii w Galicji

b) organizacje pomagające chłopom w nowoczesnym gospodarowaniu

c) tajne studia w Warszawie, także dla kobiet

d) pruska instytucja wykupująca ziemię od Polaków

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Komisja Kolonizacyjna działała w zaborze pruskim.	P	F
2. W Galicji urzędy i szkoły były polskie.	P	F
3. Rewolucja 1905 roku objęła zabór pruski.	P	F
4. Roman Dmowski był przywódcą socjalistów.	P	F

4 Jak nazywano Królestwo Polskie w urzędowych dokumentach rosyjskich po 1864 roku? ___ / 1 pkt

A. Kraj Warty

B. Generalne Gubernatorstwo

C. Wielkie Księstwo

D. Kraj Nadwiślański

PIERWSZA ŁAWKA

Sprawdzian: ziemie polskie 1864–1914 – grupa A

KARTA 5/6

30 minut · 20 pkt

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 20 pkt

1 Uzupełnij. ___ / 3 pkt

1. Pruska instytucja z 1886 roku, która wykupywała ziemię od Polaków: Komisja _____
2. Rok rugów pruskich: _____
3. Przywódca narodowej demokracji: _____

2 Połącz pojęcie z wyjaśnieniem. ___ / 4 pkt

1. rusyfikacja	a) wysiedlenie z Prus osób bez obywatelstwa pruskiego
2. rugi pruskie	b) samorząd w ramach państwa zaborczego
3. autonomia	c) narzucanie języka i kultury rosyjskiej
4. praca organiczna	d) pokojowe wzmacnianie gospodarki i oświaty

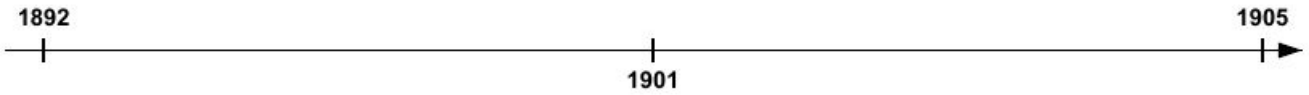
1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Uniwersytet Latający był tajną uczelnią.	P	F
2. W Galicji obowiązywał język rosyjski w urzędach.	P	F
3. PPS była partią socjalistyczną.	P	F
4. Strajk we Wrześni dotyczył nauki religii po niemiecku.	P	F

4 Przyporządkuj wydarzeniom daty zaznaczone na osi czasu. ___ / 3 pkt

Ziemie polskie 1864–1914

1. powstanie PPS – _____
2. strajk dzieci we Wrześni – _____
3. początek rewolucji w Królestwie Polskim – _____

5 Przeczytaj tekst i wykonaj zadania. ___ / 3 pkt

Myśl działaczy pracy organicznej

Nie łzami i westchnieniem, ale pracą i oszczędnością odzyskamy to, co straciliśmy. Każdy grosz w polskim banku ludowym i każda morga ziemi w polskich rękach to cegła w murze, którego zaborca nie przebije.

Tekst własny wzorowany na hasłach działaczy pracy organicznej w Wielkopolsce

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Ziemie polskie w latach 1864–1914 – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7

Podgląd pokazał 5 z 16 stron. Pełna wersja: 16 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Ziemie polskie w latach 1864–1914 – 8 zadań, 37 pkt
- Karta 2: Ziemie polskie 1864–1914 – ćwiczenia – 4 zadania, 14 pkt
- Karta 3: Ziemie polskie 1864–1914 – utrwalenie – 5 zadań, 15 pkt
- Karta 4: Pracuję ze źródłem – zabory około 1900 roku – 4 zadania, 14 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: ziemie polskie 1864–1914 – grupa A – 6 zadań, 20 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: ziemie polskie 1864–1914 – grupa B – 6 zadań, 20 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje przykłady z wyjaśnieniem.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/historia-klasa-7-dzial-09-ziemie-polskie-w-latach-1864-1914-zestaw